

האליזר

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחת כל התורמים לעלון, הם ובני משפחותיהם יתברכו בכל הברכות והישועות

נושא השבוע: זהירות בדרכים [ח]

ה' באלול תשפ"ה 1590 (שנה ל')

ההפטר: "אנכי אנכי" (ישעיה נא)

פרשת שופטים

"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך" (טו, יז)

"שופטים ושוטרים תתן" - מכאן אנו למדים שחובה למנות שוטרים שישגיחו ויפקחו על הנעשה מפני עוולות ושמירה על החוקים כחוקי התנועה בדרכים (סנהדרין טז): ואמרו חכמינו באבות (ג,ב): "אלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו", ואע"פ שאת סיבת המינוי מחייב השכל הישר מצוה אותנו התורה על כך ועלינו לקיים זאת רק בגלל שנצטוונו ובעשייתם אנו מקדשים שם שמים ברבים. (תורת הפרשה) סיפר הרב צמח מזוז שליט"א: רב חשוב נסע ברכבו, ולפתע עצר אותו שוטר תנועה על עבירת תנועת של אי ציות לתמרור עצור. שאל השוטר את הרב האם הוא מודע לחומרת מעשהו? השיב לו: אכן כן, אלא שהוא לא שם לב ולכן טעה שלא עצר. השוטר, בסבר פנים קשוחות רשם קנס גדול והגישו לרב, הרב עיין בדו"ח ואמר לשוטר: "תודה רבה לך, כבוד השוטר, מלאת נאמנה את חובתך כשוטר, בזכותך נמנעים אסונות ותאונות בכביש, בזכות הקנס הזה אני אזהר להבא יותר בכביש".... השוטר התרגש לשמע הדברים, ואמר לרב שזו הפעם הראשונה מזה 20 שנה שמישהו מודה לו, היות ובדרך כלל אנשים נוהגים להיפך ואדברא מתחננים לביטול הקנס ולא מודעים לחומרת מעשיהם. השוטר סיפר זאת בכנס ארצי לשוטרים, ואף לקח לליבו את יושרם של לומדי התורה... והשפיעו עליו הדברים כל כך עד שהלך לסמינר של ערכים וחזר בתשובה.

"לבלתי רום לבלבו מאוזו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל" (יז,כ)

ידוע הדבר כי אדם שהוא גאה אינו שומע לקול חכמי ישראל, כיוון שחושב עצמו לחכם יותר ולכן אינו חפץ שיכתיבו לו איך להתנהג, אבל אדם העניו שומע לקול חכמים ולא סר מדרך התורה גם שאומרים לו על ימין שהוא שמאל. (תורת הפרשה)

ה"ה לגבי נושא הזהירות בדרכים, הרבה מעבירות התנועה נובעות ממידת הגאווה כשנהגה/הולך רגל אומרים לעצמם: מי יגיד לי מה לעשות?, "מותר" לי לעשות ככל העולה על רוחי, האמנם?! והתוצאות מי ישרנו, וכשעושה זאת עובר על לאו זה.

התאונה שהביאה לתשובה

מעשה שהיה

סיפר הרב הרשי דרוקמן שליח חב"ד בסאן מור שבצרפת: יום שישי, השעה היתה 3:00 בצהריים, מרכז פריז. סיימתי את פגישתי השבועית עם ידיד המנהל מעבדה בעיר. כמו כל שבוע אנו משוחחים מעט, אני מניח לו תפילין ואנו נפרדים לשלום. השבת קרבה ובאה, עליתי אל האופנוע בדרכי הביתה. כבר שש שנים שאני מתגורר בצרפת ומשמש כשליח חב"ד בסאן מור, עיר לא גדולה הממוקמת כ-20 קילומטר דרומית לפריז. בסאן מור מתגוררים קרוב ל-8,000 יהודים, רובם עובדים בפריז ואני מגיע רבות למקום עבודתם כדי להיפגש עמם.

הדרך הביתה חולפת ליד כיכר האומות בפריז (Place de la Nation). המקום מוכר לי היטב: אני נוסע בו לפחות פעם בשבוע. גשם התחיל לזרוף ולהרטיב את הכביש, האטתי את המהירות והיטבתי את הקסדה

ע"פ "אור החיים" אופק ת"א * לא לעיין בתפילה * שקיעה 7:02-7:09 * סוף זמן ק"ש 8:48-8:49

כניסת שבת: 6:49 יציאת שבת: 7:39 יציאת ש"ס ר"ת: 8:27

לראשי, לפתע הבחנתי במכונית ספורט החוצה את הכביש, כנראה הנהג לא שם לב לאופנוע עלי נסעתי והתקרב לעברי במהירות.

הסכנה היתה מוחשית מול עיניי, ליבי הלם בפראות. מה אעשה? אבלום על כביש רטוב במהירות של 80 קמ"ש? סכנת ההתהפכות כמעט מוחלטת, להמשיך? התאונה תהיה בלתי נמנעת, מה עושים?

המרתי על האפשרות הראשונה ובלמתי במהירות. האופנוע החליק ואני התגלגלתי על הכביש כשהאופנוע מתגלגל לצדי, חיכיתי למכוניות שתבואנה, האם אלו רגעי האחרונים?

שקט, מכונית בודדת עצרה מאחורי וחסמה את תנועת הרכבים בכביש מאחור. ניסיתי לבדוק את עצמי אם לא נפגעתי, האם לא איבדתי יד או רגל? ברוך השם, אני בריא ושלם. ניסיתי לקום ולפנות את הכביש לפני שייווצר פקק ארוך.

אשה שפסעה על המדרכה ממול התקדמה לעברי במהירות. "הכל בסדר?" פנתה אלי בצרפתית. "אפשר לעזור?" שאלה. "אני חושב שאני בסדר" עניתי והרמתי את הקסדה. היא קצת נדהמה, כנראה לא ציפתה לראות אדם מזוקן, אין הרבה כאלו בפריז.

הגענו למדרכה ובדקנו את האופנוע: נזקים קלים בלבד. היא הציגה את עצמה כמאדאם קטיה דהאן. "אני גרה פה באזור, וממש במקרה עברתי פה, ממש לא ציפיתי לפגוש ביהודי, ועוד רב", אמרה.

"העברית?" שאלתי. "אה, זה מביקורים בארץ לפני הרבה שנים", ענתה.

"עוד מעט נכנסת שבת" אמרתי, "אני מוכרח ללכת", התנצלתי. "את מדליקה נרות שבת" התעניינתי. היא הביטה בי במבט מוזר. "נרות שבת" מלמלה. "לא, אני לא מדליקה נרות שבת. אין לי משפחה בכלל ואני לא שומרת שבת", הוסיפה. "אפשר אולי להזמין אותך אלינו לשבת?" שאלתי.

"לאיזו שבת?" שאלה בתדהמה. "לשבת הקרובה, היום בלילה" עניתי בפשטות.

"אני לא חושבת שאבוא הלילה, כבר יש לי משהו לעשות הערב, אשמח לבוא בשבת אחרת" אמרה. היא ביקשה את מספר הטלפון שלי ונתנה לי פתק עם מספר הטלפון שלה, נפרדנו.

הגעתי הביתה לפני שבת וסיפרתי לאשתי שאולי תבוא אלינו אורחת נוספת הערב. "מי יודע" אמרה, "אולי כל התאונה המוזרה הזו היתה בהשגחה פרטית כדי שתפגוש אותה?"

קטיה לא הופיעה באותה השבת וגם לא בשבת שלאחריה. אני לא מצאתי את מספר הטלפון שלה, למרות שהייתי זקוק לה גם כדי שתשמש כעדת ראייה לתאונה עבור חברת הביטוח, ניסיתי לחפש אחריה אך ללא הצלחה. חלפו ארבעה חודשים ובבוקר אחד קיבלתי הודעת סמס ממספר לא מוכר.

בדרך כלל, אני מוחק אותן אבל משום מה, אינני יודע בעצמי מדוע, שלחתי הודעה חוזרת "מי זה?"

תוך דקה הפלאפון שלי צלצל. על הצג היה מספר הטלפון ממנו נשלחה קודם ההודעה. "הרב דרוקמן? מדברת קטיה דהאן. אתה זוכר אותי?", "בוודאי שאני זוכר, אנחנו עדיין מחכים לך לשבת".

"מתי אפשר לבוא?", "מה זאת אומרת מתי? השבת", השבתי.

בליל שבת היתה קטיה אחת מהאורחות שלנו. היא מאוד התרגשה, ונראה היה שכבר זמן רב לא השתתפה בסעודת שבת. אורחים נוספים שסעדו אצלנו שאלו אותי על הקשר שלה אתנו. סיפרתי להם על תאונת האופנוע ועל ההזמנה שבאה בעקבותיה. "בעצם, אפשר לומר שהיא היתה שליח מלמעלה לבוא ולעזור לי באותו רגע מפחיד", אמרתי. קטיה הסתכלה בחיוך בי ובאורחים ואמרה "נראה לי שכדאי שתשמעו את הגרסה שלי לסיפור"... והיא התחילה לספר: "אני חיה לבד בפריז, בת 45 ומעולם לא התחתנתי. כל משפחתי מסתכמת באחות ואמא שאיתם אין לי קשר כבר למעלה מעשרים שנה. קשה להיות אשה בודדה, ועל אחת כמה וכמה אשה יהודיה. אין לי דבר נגד היהדות, בית הורי לא היה בית דתי, אך תמיד שמרו על מסורת, קידוש, חגים, ויום כיפור כמוכן. אבל מאז שאני גרה לבדי, המסורת הפכה לדבר קשה מאוד לשמירה. המסורת היהודית סובבת כולה סביב המשפחה, ולכן כשגרים לבד קשה לעשות קידוש, כי אין משפחה לסעודת שבת. קשה ללכת לבית הכנסת, כי אין עם מי ללכת. גם חברות יהודיות אין לי, כך שמבחינתי שמירה על המסורת היה דבר כמעט בלתי אפשרי.

לפני כשנה אחרי הרבה שנים של נתק כמעט מוחלט מהיהדות, החלטתי שאני צריכה לעשות משהו בשביל להתקרב ליהודים וליהדות. חשבתי הרבה והגעתי למסקנה שבמצב שבו אני נמצאת, הטוב ביותר עבורי הוא לחפש עבודה בחברת יהודים, כך אצור חברה חדשה וכך כנראה גם יזמינו אותי לשבתות וחגים.

מצאתי עבודה ב'פלעצל' (השכונה היהודית העתיקה בפריז) כמוכרת בחנות נעליים. כל העובדים בחנות ובחנויות הסמוכות היו יהודים. מדי צהריים היינו יוצאים יחד למסעדה ונוצרה ביננו ידידות, ממש כפי שציפיתי. רק בעיה אחת נותרה: השבתות. מידי יום שישי, היו נפרדים כולם ב'שבת שלום' ולפעמים גם מזמינים אחד את השני. ובשבוע לאחריו היו מתעניינים כיצד כולם בילו את השבת, רק אליי איש לא שם לב. בכל שבוע מחדש ציפיתי להזמנה שלא באה, ובכל שבוע ספגתי אכזבה נוספת.

כשעברה כמעט שנה ועדיין לא הוזמנתי ולו פעם אחת, מאוד כעסתי. אלו היהודים שחסרו לך בחיים? שאלתי את עצמי. אנשים חסרי רגישות, לא מתעניינים ולא מתחשבים. האם אף אחד באמת לא שם לב שאני בודדה? קולה נחנק מהתרגשות והיא המשיכה: "כעסתי מאוד על כל היהודים ועל כל המסורת היהודית, החלטתי שזה לא בשבילי. עזבתי את מקום העבודה ומצאתי עבודה אחרת בין גויים. "אם כך מתנהגים היהודים, מוטב לי שאחיה כגויה", חשבתי. רק בעיה אחת נותרה, לילות השבת. בכל יום שישי בערב, כשהייתי שבה הביתה, הייתי נזכרת בליל שבת, בנרות, בקידוש, והגעגועים עשו את שלהם. מה אעשה? חשבתי לעצמי. כיצד אדחיק את הזיכרונות שיפסיקו להטריד אותי? החלטתי שעלי למצוא תעסוקה לליל שבת. בעיתון מצאתי מודעה מעניינת "מקהלת הכנסייה מחפשת חברים. הזמנים, בכל יום שישי בערב", אני הרי אוהבת לשיר, אולי אתקבל למקהלה וכך תיפתר בעיית ליל שבת? וכך התקבלתי למקהלה כחברה מן המניין, וכבר שנה שאני שרה בכנסייה מידי ליל שבת, וברוך השם – הוסיפה בחיך עצוב – אני חוזרת הביתה עייפה כל-כך ואין לי זמן לחשוב על הקידוש, הנרות, והגעגועים... עד לאותו יום שישי, כשיצאתי מהבית לקניות וראיתי אופנוע מתגלגל על הכביש. כשבאתי לעזור לנהג הוא הזכיר לי שעוד מעט שבת, ואפילו, לא תאמינו, הזמין אותי אליו לסעודת שבת מבלי שהוא מכיר אותי! אתה חושב שאני הייתי שם בשבילך? אך אני חושבת, שהיית השליח מלמעלה להרים את הנשמה שלי, סיימה את סיפורה. קטיה כבר לא לבד, מדי ליל שבת היא מתארכת אצלנו או אצל שלוחי חב"ד אחרים. כנראה שלא הייתה זו סתם תאונת אופנוע.

שואל ומשיב

שאלה: כבוד הרב, רציתי לשאול האם זה כל כך חשוב שהאף פעם לא

אמר על כללי התפילות בפריז? שהפי הוא לא עשה קורס כמו שולש ארץ ח'נ'ה

הפכה, אל מה אפשר כבר לצפות? וחס אס הוא עבר בארץ. או התפיל לכה'ש וכו' זה שייך לעבר?

תשובה: הולך רגל בסך הכול צריך לדעת מס' כללים בסיסים ולא נדרש ממנו לדעת המון חוקים בעניין זהירות בדרכים כגון: לא לעבור ברמזור אדום וכשעוברים ברמזור ירוק יש לבצע זאת בזהירות הנדרשת. אם אין רמזור ויש מעבר חציה יש לעבור שם ובזהירות הנדרשת וכיו"ב. לגבי שאלתך השנייה- הולך רגל צריך לדעת כשהוא אינו נוהג על פי חוקי הזהירות בדרכים, בכל פעם כזאת הוא עשוי לעבור על איסורי תורה רבים כדלקמן:

1. **מצות שמירת הנפש של עצמו-** כנאמר (דברים ז, ט): "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", וכן נאמר

(דברים ז, טו): "רק השמר לך ושמור נפשך מאוד" -מכאן למדו חז"ל שעל האדם להיזהר ולשמור את גופו מכל סכנה, והמסכן עצמו עובר על מצוה זו וייענש על כך שנאמר (נחל'קט ט, ה): "ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש". הסבר: כגון: הולך רגל שלא נזהר בדרך ועובר ברמזור אדום, מתפרץ לכביש מבלי להסתכל לצדדים שלא באה מכונית וכיו"ב (נתיבות חיים לגר"א מורסקי עמ' טז).

2. **מצות שמירת הנפש של הזולת-** מצות עשה מן התורה להסיר כל סכנה מן הדרך ולא להניח

מכשולים ותקלות העלולים לגרום לזולת להגיע לכלל סכנה, והעושה כן עובר על לאו (דברים כב, ח): "לא תשים דמים בביתך" ומבטל מצות עשה של (דברים כב, ח): "ועשית מעקה לגגך", ואם הסיר המכשולים ונזהר שלא לסכן את הנהגים מקיים מצוות אלו.

והמסכן את חברו עובר על מצות עשה של (דברים כב, ג): "השבותו לו" ועל לאו (דברים כב, ג): "לא תוכל להתעלם" שהזהירה אותנו התורה להשיב אבדת חברנו וכל שכן להשיב אבדת גופו ונפשו מכל סכנה הבאה עליו בכל מה שבידנו לעשות. וכן עובר על לאו (ויקרא יט, טז): "לא תעמוד על דם רעך", שנצטוונו לשמור על נפש הזולת ולהחיותו בכל מה שאפשר לנו להצילו מסכנה שנאמר (ויקרא כב, לו): "וחי אחיך עימך".

הסבר: אם הולך רגל מתפרץ לכביש מבלי לבדוק שהדרך פנויה לחציה הוא מהווה תקלה ומכשול לנהגים כשפתאום הוא מתייצב מולם בכביש והם נאלצים לבצע עזירה פתאומית שממנה הם עשויים

להיפצע או לגרום להם לסטות ממסלול הנסיעה כדי שלא לפגוע בו אך עשויים לפגוע בהולך רגל אחר שנמצא במדרכה וכיו"ב (נתיבות חיים עמ' יח).

3. **עוון גרימת מוות (רציחה)**- חומרת עוון רציחה ידוע לכל והוא אחד משלוש העבירות החמורות שנאמר עליהם ייהרג ואל יעבור. הסבר: הולך רגל יכול ח"ו לגרום לקיפוח נפשות כגון: אם הוא יורד לפתע לכביש ובעטיו הנהג עוצר עצירת חירום או עולה למדרכה ונהרג אדם ח"ו, יש בידו עוון גרימת מוות (נתיבות חיים עמ' כא).

4. **"ואהבת לרעך כמוך"**- מצוה מהתורה על כל אדם לחוס על ממון חברו כמו שחס על ממון וכל שכן לחוס על חיי חברו כפי שחס על חיינו שנאמר (ויקרא יט יח): "ואהבת לרעך כמוך". הסבר: הולך רגל שמפריע לנהגים לנסוע כגון: שהולך בכביש במקום במדרכה, מתפרץ לכביש אפילו במעבר חציה או עובר ברמזור אדום וכדו' מסכן את עצמו ואת הנהגים ויכול לגרום לאסון (קס עמ' כג).

5. **אונאת דברים**- כתוב בתורה (ויקרא כה יז): "לא תונו איש את עמיתו", הוזהרנו בזה על אונאת דברים בין בדיבור ובין במעשה ובכלל זה לא לצער את חברו. הסבר: הולך רגל שאינו שומר על כללי הזהירות בדרכים גורם צער ובהלה לנהגים שמפתעים מירידתו הפתאומית לכביש וכיו"ב (עמ' כד).

6. **איסור גזל הרבים**- כשאנו שומר על כללי הזהירות בדרכים עובר על (ויקרא יט יג): "ולא תגזול", שהרי הכביש, המדרכות [וכל הקשור לדרך] הם רכוש הציבור, ולכן הולך הרגל חייב לציית לתקנות אלו, והעובר עליהן הרי הוא משתמש בדבר שאינו שלו שלא ברשות ועובר על גזל הרבים הסבר: הולך רגל המטייל עם ילדיו סמוך לכביש מבלי לתת להם יד שלא יקפצו פתאום לכביש וכדו' עובר על גזל הרבים (קס עמ' כג על פי דעת הגר"ש אלישיב והגר"ז זלצברג).

7. **חילול ה'**- הולך רגל שומר מצוות או ירא שמים בן תורה שאינו שומר על כללי הזהירות בדרכים ואינו זהיר בחיי נפשות עובר על הלאו (ויקרא כה יז): "ולא תחללו את שם קדשי", ונקרא מחלל שם שמים ל"ע. ואם היה זה ברבים נקרא מחלל שם שמים ברבים ועונו חמור מנשוא ר"ל. הסבר: הולך רגל שעובר על כל הנ"ל או עובר במעבר חציה תוך שהוא מדבר בנייד יש בזה חילול ה' לפי שההמון אומרים, ראו פלוני שמזלזל בחיינו ועובר בזה על מצוות התורה. (קס עמ' כו).

קידוש ה'- מרובה מידה טובה, שאם נוהג על פי כללי הזהירות הרי הוא מקדש שם שמים ומקיים מצות עשה מהתורה (ויקרא כה יז): "ונתקדשתי בתוך בני ישראל" וכן מקיים מצות (דברים ו ה): "ואהבת את ה' אלוהיך", לפי שמאהיב שם ה' בעולם, וההמון אומרים עליו: ראו כמה נאים הליכותיו וכמה הוא מדקדק ונזהר.

8. **יראת ה'**- הולך רגל שאינו שומר על כללי הזהירות בדרכים עובר על מצות עשה מהתורה של (דברים י כ): "את ה' אלוהיך תירא" שהוזהרנו בזה לירא מלפני ה' יתברך כל ימי חיינו, ובבוא מעשה עבירה לידינו נימנע מלעשותה מתוך ידיעה שהקב"ה משגיח על מעשה בני אדם וישיב להם גמול כפי רוע המעשה. הסבר: הולך רגל החוצה את הכביש שלא כדין ומסכן את עצמו בניגוד להלכה עובר על זה (קס עמ' כט).

9. **מצות והלכת בדרכיו**- זה שלא נזהר בדרכים עובר על מצות עשה מן התורה של (דברים כח ט): "והלכת בדרכיו", שפירושה לילך במידותיו של הקב"ה אשר כולם רק טוב, כמאמרם ז"ל (גמ' סנהדרין קלג): "מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא חנון אף אתה חנון", וכיו"ב בשאר מידות טובות. הסבר: הולך רגל שאינו חס על הנהגים וחוצה את הכביש בצורה מסוכנת ומפריעם ומסכנם, יש במעשהו זה היפך הרחמים והחנינה שאנו מצווים בהם ועובר על מצות עשה זו. ואמרו חכמים (גמ' סנהדרין קלג): "כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים, וכל שאינו מרחם על הבריות אין מרחמים עליו מן השמים" (קס עמ' ל).

10. **מצות עשיית הישר והטוב**- מי שאינו נשמר בדרכים עובר על מצות עשה של (דברים ו ה): "ועשית הישר והטוב", ללמדנו שעלינו לנהוג בכל מעשנו בדרך הישר והטוב. הסבר: כשאנו שומר על כללי הזהירות לא מקיים מצוה זו של ללכת בדרך הישר והטוב (קס עמ' מז).

11. **"ארוך אשר לא יקים"**- הרגיל לעבור בשאט נפש על אחד מאיסורי התורה ואינו מקבל על עצמו לשומרם, נקרא מומר לדבר אחד ועובר באורו, שנאמר (דברים כו כ): "ארוך אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם" והדוגמאות הן רבות כפי שצינו לעיל (קס עמ' מג).

מנין שחרית באשדוד ב- 7:00 בבוקר (קורבנות) בימים א-ו בב"כ הריב"ז רח' אור לציון 7 אזור ז

מנין סליחות באשדוד ב- 18:00 ואח"כ מנחה וערבית בימים א-ה בב"כ אהבת ישראל מאחורי רח' הפלמ"ח [מאחורי קיוסק ציונה] אזור ג'

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com
אנו זקוקים עדיין לתרומות - שם חשבון: האיחוד פרשת שבוע מסי חשבון: 111396 סניף: 516 בנק מסד 46